

Pandemia COVID-19 spowodowała niespotykane od dekad szkody zdrowotne i znaczące utrudnienia społeczne i ekonomiczne. Społeczeństwa na całym świecie musiały stawić czoła bezprecedensowemu wzrostowi liczby zgonów i innych ciężkich konsekwencji zdrowotnych koronawirusa. Silnie zakaźny charakter choroby miał także znaczący wpływ na funkcjonowanie gospodarek. Polityka mająca na celu ograniczenie rozprzestrzeniania choroby spowodowała przerwy w funkcjonowaniu przedsiębiorstw, zerwanie łańcuchów dostaw czy konieczność wdrożenia programów mających na celu ochronę miejsc pracy. W konsekwencji świat doświadczył spadku tempa wzrostu gospodarczego.

Jedną z mniej zauważalnych ekonomicznych konsekwencji pandemii są straty produktywności wynikające wprost ze szkód zdrowotnych spowodowanych przez COVID-19. Jak dotąd naukowcy nie przedstawili zadowalających danych ilustrujących wartość utraconej produktywności związanej z umieralnością oraz zachorowalnością na COVID-19. Problem ten ma istotne znaczenie także dlatego, że koronawirus stał się przyczyną wzrostu liczby zachorowań i zgonów w przypadku innych chorób (np. nowotworów, chorób układu krążenia czy chorób psychicznych). W konsekwencji pandemicznego wzrostu umieralności i zachorowalności, liczba pracujących osób zmniejsza się, a to prowadzi do zmniejszenia potencjalnej wielkości produkcji w gospodarkach.

Celem niniejszego projektu naukowego jest oszacowanie skali ekonomicznego i epidemiologicznego obciążenia wynikającego z pandemii COVID-19 w Polsce i krajach Unii Europejskiej. Zasadniczym elementem badań będzie oszacowanie wielkości strat produktywności wynikających z pandemii. Badaniu temu towarzyszyć będzie analiza epidemiologiczna, mająca na celu ukazanie populacyjnych konsekwencji zdrowotnych koronawirusa. Ponadto, w ramach analizy ekonomicznej, zbadamy obciążenie finansów publicznych spowodowane chorobą.

Badanie obejmie lata 2020-2024 i opierać będzie się na epidemiologicznych i ekonomicznych danych wtórnych zbieranych przez Główny Urząd Statystyczny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Eurostat. W przypadku obciążenia chorobą w Polsce, przedmiotem analizy będzie zbadanie obciążenia wynikającego ze zgonów, absencji pracowniczej, a także niezdolności do pracy spowodowanej chorobą. W przypadku badania w oparciu o dane z Unii Europejskiej, przanalizujemy tylko obciążenie spowodowane zgonami, gdyż jest to jedyna kategoria epidemiologiczna, dla której dostępne są dane statystyczne porównywalne w skali kilkudziesięciu krajów. W obu analizach (Polska i UE) zbadane zostaną wskaźniki epidemiologiczne oraz oszacowane straty wynikające z samego COVID-19 oraz z nadmiarowego obciążenia innymi chorobami.

W analizie epidemiologicznej posłużymy się powszechnie stosowanymi wskaźnikami, takimi jak liczby i wskaźniki częstości zgonów, absencji i niezdolności do pracy (wg przyczyn, wieku i płci), a także wskaźnikami potencjalnych utraconych lat życia oraz potencjalnych utraconych lat produktywnego życia. W analizie obejmującej straty produktywności, zastosowanie znajdą metody kapitału ludzkiego, kosztów frykcyjnych (obie w zakresie strat w gospodarce formalnej) oraz kosztu alternatywnego (w analizie strat w gospodarce nieformalnej). W przypadku wpływu COVID-19 na finanse publiczne, przeanalizujemy wydatki na świadczenia społeczne związane z pandemią, a także potencjalne straty w przychodach funduszy publicznych.

Spodziewanym efektem projektu badawczego jest zilustrowanie skali obciążenia zdrowotnego i ekonomicznego pandemią COVID-19. Wyniki w zakresie analizy epidemiologicznej pozwolą na stworzenie kompleksowego obrazu zdrowotnego konsekwencji pandemii, nie tylko w zakresie samego koronawirusa, ale także obciążenia innymi chorobami, których leczenie ucierpiało na skutek pandemii. W przypadku analizy obciążenia ekonomicznego, nasze wyniki zidentyfikują skalę strat produkcji będących rezultatem wzrostu umieralności i zachorowalności na COVID-19 i inne choroby. Wiedza na temat ww. konsekwencji pandemii ma kluczowe znaczenie dla racjonalnych decyzji w zakresie polityki gospodarczej i zdrowotnej państwa. W szczególności dotyczy to prognozowania potencjalnego obciążenia przyszłymi zagrożeniami epidemicznymi i gotowości państwa na wypadek pandemii.